

مرور تفصیلی بر برنامه های سلامت بحران و بلایا

گروه هدف: کلیه اعضای تیم سلامت

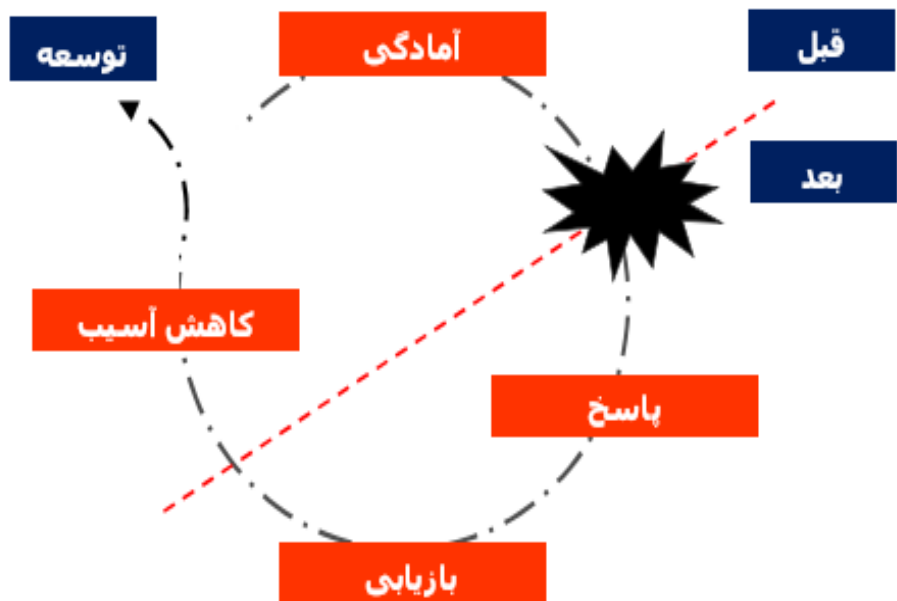
ساعت آموزش: ۱ ساعت

واحد تهیه کننده: مدیریت خطر بلایا

تاریخ تهیه: خرداد ماه ۱۳۹۷

فاز های مدیریت بلایا

مدل 4 فاز مدیریت بحران

آمادگی: عبارتست از فعالیت ها و اقداماتی که پیشاپیش برای اطمینان از پاسخ موثر به آثار سوء مخاطره ها انجام می گیرند. در این فاز دو اقدام مهم انجام می گیرد:

(۱) استقرار سامانه هشدار اولیه

(۲) تدوین برنامه آمادگی (آموزش و تمرین اجزای اصلی برنامه آمادگی می باشند).

پاسخ / امداد: عبارت است از تأمین کمک رسانی یا انجام مداخلات حین یا بلافاصله بعد از یک بلا به منظور حفظ جان و تأمین نیازهای حداقل و پایه مردم آسیب دیده. پاسخ/امداد می تواند فوری، کوتاه مدت یا طولانی مدت باشد.

بازیابی: شامل بازسازی و توانبخشی (جسمی، روانی و اجتماعی) بوده و عبارت از تصمیم ها و اقداماتی است که پس از وقوع بلا برای بازگرداندن جامعه آسیب دیده به وضعیت قبل یا وضعیت ارتقا یافته انجام می گیرند، ضمن اینکه اقدامات لازم برای کاهش خطر بلا را نیز تشویق و تسهیل می کنند.

کاهش آسیب: اقدامات سازه ای و غیرسازه ای که برای محدودسازی آثار ناگوار مخاطره های طبیعی، تخریب زیست محیطی و مخاطره های فناورزاد اجرا می شوند.

برنامه های مدیریت خطر بلایا در نظام شبکه

الف) فاز قبل از وقوع بلایا :

- ۱- ارزیابی ایمنی و خطر بلایا (Safety And Risk Assessment (SARA)
- ۲- ارزیابی و آموزش آمادگی خانوار برای بلایا (Disaster Assessment Of Readiness And Training (DART)
- ۳- عملیات پاسخ در بلایا و فوریت ها (Emergency Operations Plan (EOP)
- ۴- کاهش آسیب پذیری سازه ای و غیر سازه ای در واحدهای بهداشتی (Structural and Nonstructural Safety (SNS)

ب) فاز بعد از وقوع بلایا :

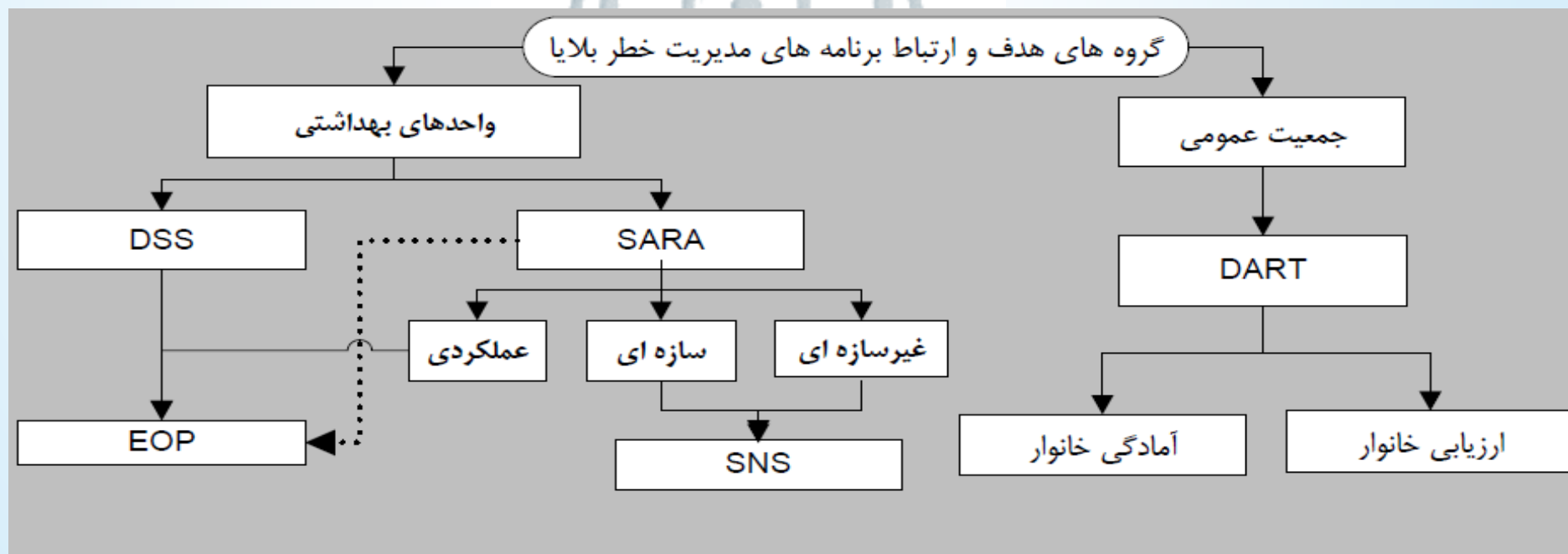
- ۱- نظام مراقبت وقوع و پیامدهای بلایا (Disaster SurveillancSystem (DSS)
- ۲- اجرای عملیات پاسخ بهداشتی به بلایا بر اساس EOP تدوین شده در فاز الف

گروه های هدف برنامه

بر اساس این تعریف مفهومی، نظام سلامت دارای چهار گروه هدف به شرح زیر می باشد:

(۱) جمعیت عمومی (۲) کارکنان بهداشتی درمانی

(۳) تسهیلات بهداشتی درمانی (سازه ای و غیرسازه ای) (۴) برنامه های بهداشتی درمانی

برنامه (۱)

"ارزیابی و آموزش آمادگی خانوار برای بلایا"

"DART"

Disaster Assessment of Readiness and Training

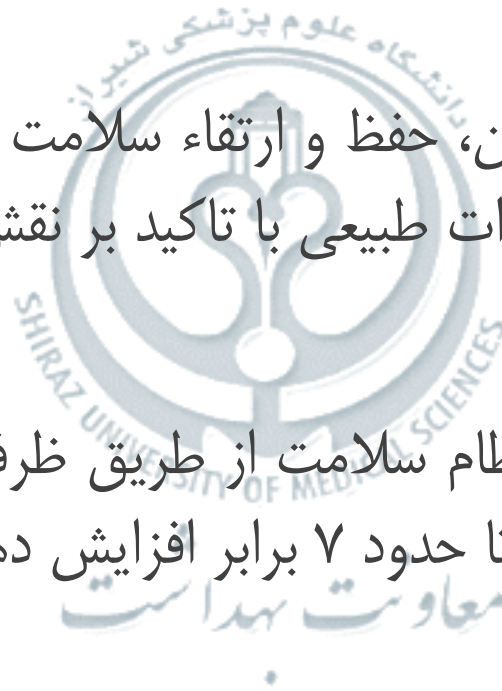
معاونت بهداشت

SHIRAZ UNIVERSITY OF MEDICAL SCIENCES

سطح متوسط آمادگی خانوارهای ایرانی در برابر بلایا حدود ۸ در صد است . این در حالیست که تقریباً تمام جمعیت کشور در برابر انواع بلایا قراردارند و سالانه بطور متوسط حدود ۴ هزار نفر در کشور در اثر این بلایا کشته می شوند و حدود ۱/۵ میلیون نفر تحت تاثیر قرار می گیرند.

نظام سلامت بعنوان متولی اصلی تامین، حفظ و ارتقاء سلامت جامعه طی سالهای اخیر توجه ویژه ای به پیشگیری و آمادگی در برابر مخاطرات طبیعی با تاکید بر نقش محوری مردم نموده است.

شواهد نشان می دهد که مداخلات نظام سلامت از طریق ظرفیت های نظام شبکه می تواند آمادگی خانوارها در برابر بلایا را طی چند ماه تا حدود ۷ برابر افزایش دهد.

در این برنامه منظور از بلایا و شرایط اضطراری عبارتند از : زلزله، سیل ، خشکسالی، طوفان ، رانش زمین ، سرما یا گرمای شدید، آتش سوزی و غیره

✓ این برنامه سالی یکبار انجام می گیرد و آموزش خانوارها به تدریج در طول سال انجام می گیرد.

✓ هر خانوار در سال ، یکبار مورد ارزیابی و آموزش قرار می گیرد.

✓ در هر سال ابتدا فرم ارزیابی در سامانه سبب تکمیل شده و سپس آموزش انجام می گیرد.

معاونت بهداشت

برنامه (۲)

"ارزیابی ایمنی و خطر بلایا"

"SARA"

Safety And Risk Assessment

معاونت بهداشت

Presenter Media

هدف از اجرای این برنامه ، برآورد شاخص های احتمال وقوع مخاطرات ، آمادگی عملکردی، ایمنی سازه ای و غیر سازه ای مراکز بهداشتی است .

نتیجه این برآوردها مبنای تخصیص منابع و برنامه های مداخله ای خواهد بود.

این برنامه در کلیه واحدهای بهداشتی می بایست سالی یکبار انجام گیرد.

اطلاعات حاصل از ارزیابی هر واحد در زیج بلایای آن واحد ثبت می شود.

معاونت بهداشت

بخش های مختلف برنامه SARA عبارتند از :

بخش ۱- شناخت مخاطرات تهدید کننده واحد بهداشتی

بخش ۲- ارزیابی آمادگی عملکردی واحد بهداشتی

بخش ۳- ارزیابی ایمنی غیر سازه ای واحد بهداشتی شامل ارزیابی بخش عمومی، ارزیابی بخش فنی

بخش ۴- ارزیابی ایمنی سازه ای واحد بهداشتی

معاونت بهداشت

برنامه (۳)

کاهش آسیب پذیری سازه ای و غیرسازه ای در
واحدهای بهداشتی

"SNS"

Structural and Nonstructural Safety

معاونت بهداشت

هدف از اجرای این برنامه کاهش آسیب پذیری سازه ای و غیر سازه ای در واحد های بهداشتی است. چنانچه نتوانیم از وقوع یک مخاطره جلوگیری کنیم و یا مواجهه با آن غیرقابل اجتناب باشد، مجبور به انجام اقدامات کاهش آسیب هستیم. اقدامات سازه ای و غیرسازه ای برای محدودسازی آثار ناگوار مخاطره های طبیعی ، تخریب زیست محیطی و مخاطره های فناورزاد اجرا می شوند. با اجرای این برنامه دستیابی به اهداف زیر مد نظر می باشد:

- ✓ آموزش و ایجاد فرهنگ سازی جهت بالا بردن ایمنی سازه ای واحد های بهداشتی در برابر حوادث و بلایا
- ✓ شناسایی واحدهائی که ایمنی سازه ای آنها نامطلوب است
- ✓ نظارت و پایش آسیب پذیری غیرسازه ای درواحد های بهداشتی
- ✓ اجرای برنامه ایمنی غیر سازه ای درواحدهای بهداشتی

برنامه (۴)

"عملیات پاسخ در بلایا و فوریت ها"

"EOP"

Emergency Operations Plan

EOP

مبانی عملیات

کارکردهای فاز
آمادگی (P)

کارکردهای مدیریتی
(M)

کارکردهای
اختصاصی (S)

ساختار مدیریت بحران

ICS

اعلام شرایط اضطراری
و ختم آن

سطح بندی حادثه

EOP

مبانی عملیات

کارکردهای فاز آمادگی
(P)

کارکردهای مدیریتی
(M)

کارکردهای اختصاصی
(S)

هماهنگی راهبردی با ذینفعان

ارزیابی ایمنی و خطر

تدوین EOP

ذخیره سازی لوازم و تجهیزات

آموزش پرسنل

تمرین پرسنل

EOP

مبانی عملیات

کارکردهای فاز
آمادگی (P)

کارکردهای
مدیریتی (M)

کارکردهای
اختصاصی (S)

هشدار و تایید خبر

فراخوان پرسنل

ارزیابی سریع مشترک

ارزیابی دوره ای و مدیریت جامع اطلاعات

استقرار ICP

تدوین IAP

هماهنگی

فرماندهی و کنترل

پشتیبانی و تداوم ارائه خدمات

ارتباطات

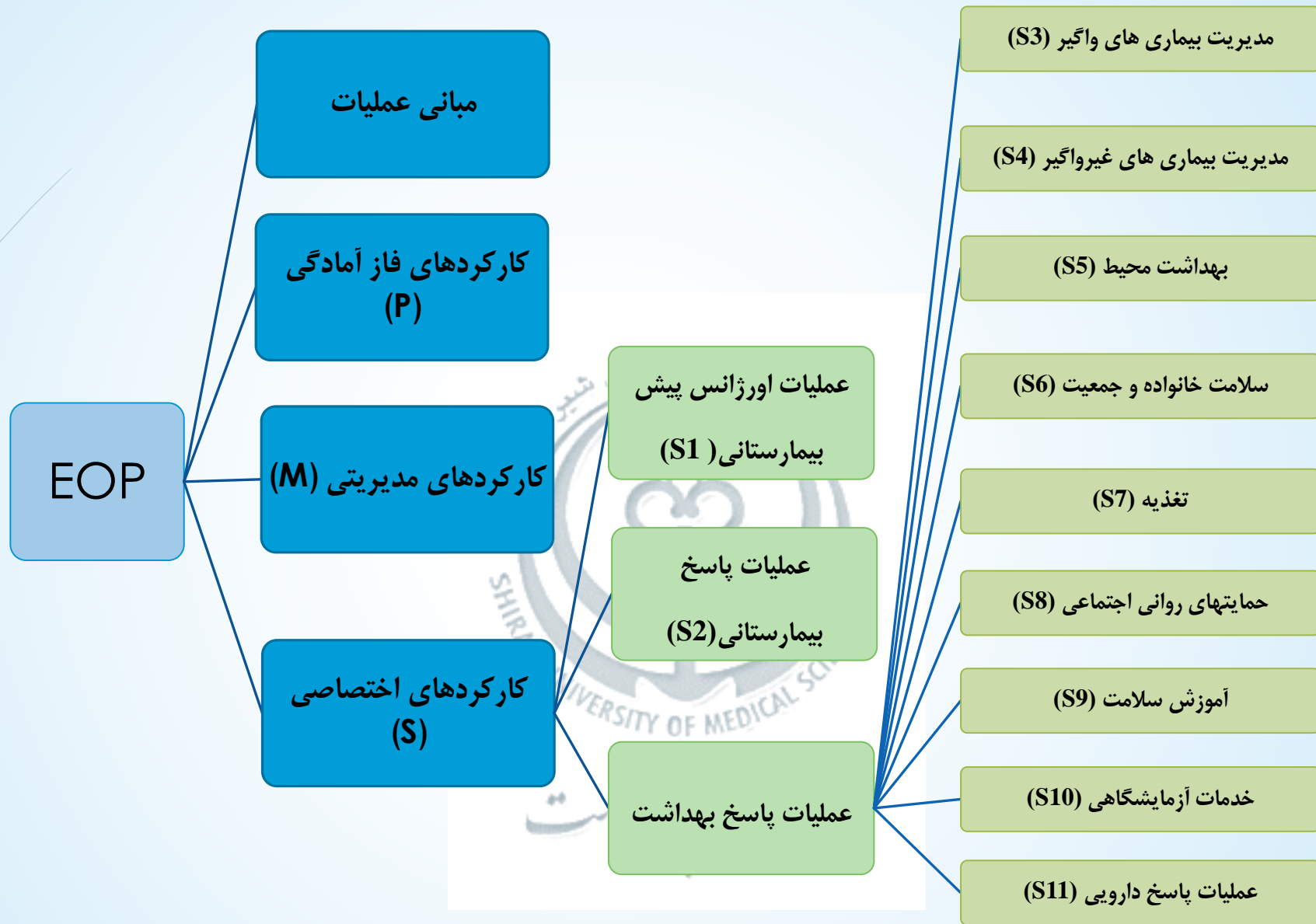
ایمنی پرسنل

امنیت پرسنل

تخلیه واحد بهداشتی درمانی

اطلاع رسانی عمومی

پایش و ارزشیابی عملکرد

برنامه (۵)

"نظام مراقبت وقوع و پیامدهای بلایا"

"DSS"

Disaster Surveillance System

معاونت بهداشت

نتایج پیمایش معاونت بهداشت نشان می دهد که طی ۱۰ سال روند آسیب مخاطرات به مراکز بهداشتی کشور در ابعاد کارکردی و آسیب سازه ای و غیر سازه ای رو به افزایش است. این امر در خصوص آسیب به سلامت کارکنان بهداشتی نیز صادق است .

هدف از این برنامه، تعیین میزان و روند آسیب بلایا به جامعه و تسهیلات بهداشتی در ابعاد خسارات جانی ، عملکردی و سازه ای و غیر سازه ای است .
این برنامه می بایست بطور مستمر اجرا گردد و فرم مربوطه به ازاء وقوع هر مخاطره در منطقه تحت پوشش مرکز، تکمیل شده و به سطح بالاتر گزارش شود.

معاونت بهداشت

منابع :

- کتاب واژه شناسی کاهش خطر بلایا (مترجمین : دکتر علی اردلان، دکتر محمد حسین رجایی، دکتر سید علی آذین)
- کتاب نقشه راه مدیریت و کاهش خطر بلایا (تالیف : دکتر علی اردلان)
- کتاب ارزیابی خطر بلایا در نظام شبکه بهداشتی درمانی در ابعاد عملکردی ، غیر سازه ای و سازه ای (تالیف : دکتر علی اردلان، محمد شریعتی، مریم کندی، فرزانه صادقی قطب آبادی)
- کتاب برنامه ملی پاسخ نظام سلامت در بلایا و فوریت ها (تهیه و تدوین علی اردلان -۱۳۹۴)

SHIRAZ UNIVERSITY OF MEDICAL SCIENCES

معاونت بهداشت